

Umowa UE-Norwegia dotycząca połowów w cieśninie Skagerrak

Umowa UE-Norwegia dotycząca cieśniny Skagerrak, zezwalająca statkom rybackim z Danii, Norwegii i Szwecji na prowadzenie połowów na wodach każdej ze stron, została uaktualniona. Nowa umowa mająca na celu dostosowanie zarządzania rybołówstwem w cieśninie Skagerrak do międzynarodowych zasad jurysdykcji państwa nadbrzeżnego została podpisana w styczniu 2015 r. i jest stosowana tymczasowo do czasu jej wejścia w życie. Zawarcie powyższej umowy wymaga zgody Parlamentu.

Tło

Długoletnia i szeroko zakrojona współpraca UE z Norwegią w zakresie wspólnego dostępu do zasobów ryb opiera się na trzech umowach:

- trójstronnej umowie między Danią, Norwegią i Szwecją z 1966 r. w sprawie wzajemnego dostępu do łowisk w cieśninach Skagerrak i Kattegat, omówionej poniżej,
- umowie sąsiedzkiej z 1976 r. dającej Szwecji prawa połowowe na wodach Morza Północnego należących do Norwegii oraz
- umowie dwustronnej między UE a Norwegią w sprawie wzajemnego dostępu do stad w Morzu Północnym i Atlantyku oraz zarządzania nimi przyjętej w 1980 r., która jest najważniejszą unijną umową w sprawie połowów, jeśli chodzi o uprawnienia do połowów.

Umowa w sprawie cieśniny Skagerrak z 1966 r.

Po tym jak w 1961 r. Norwegia rozszerzyła granicę swojej strefy połowów do 12 mil morskich, rządy Danii, Norwegii i Szwecji uznały, że ich floty rybackie powinny kontynuować swoje tradycyjne połowy w cieśninach Skagerrak i Kattegat, między Morzem Północnym a Morzem Bałtyckim.

Umowa między tymi trzema krajami, która została podpisana w dniu 19 grudnia 1966 r. i weszła w życie w dniu 7 sierpnia 1967 r., zezwalała duńskim, norweskim i szwedzkim statkom rybackim na połowy w odległości maksymalnie czterech mil morskich od ich własnych linii brzegowych w obszarze cieśnin Skagerrak i Kattegat (rycina 1). Ponieważ na mocy umowy obszar ten został uznany za pełne morze dla potrzeb połowów, przedmiotowe statki rybackie podlegały jurysdykcji swojego państwa bandery.

Umowa została wprowadzona w życie w formie ustaleń dotyczących rocznych połowów (podobnie jak dwie pozostałe umowy z Norwegią). Od czasu przystąpienia Danii (1973 r.) i Szwecji (1995 r.) ustalenia te są negocjowane przez Komisję Europejską w imieniu UE. Delegacje UE i Norwegii prowadzą konsultacje w sprawie kwot podlegających wymianie i w sprawie różnych środków zarządzania, oraz przygotowują uzgodnione protokoły na temat wniosków z konsultacji. Stada

Rycina 1 – obszar określony w umowie w sprawie cieśniny Skagerrak

Źródło danych: MarineRegions.org.

Szare linie pokazują linie brzegowe państw nadbrzeżnych; granice wyłącznych stref ekonomicznych (w.s.e.) są zaznaczone na niebiesko (na podstawie Traktatów) lub zielono (linie środkowe).

objęte umowami w sprawie kwot rocznych obejmują dorsza, plamiaka, mintaja, gładzicę, krewetki (*Pandalus*), śledzia i szprota.

Umowa pozostawała w mocy przez początkowy okres 35 lat, a następnie została dwukrotnie przedłużona na okres pięciu lat, do roku 2012.

Potrzeba uaktualnienia systemu

Umowa w sprawie cieśniny Skagerrak została zawarta przed przyjęciem Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS) w 1982 r., która wprowadziła fundamentalne zmiany w prawach i obowiązkach państw w odniesieniu do wykorzystania obszarów i zasobów morskich. Po wejściu w życie konwencji UNCLOS Norwegia uznała, że obowiązująca umowa nie jest zgodna z postanowieniami konwencji i z zasadami jurysdykcji państwa nadbrzeżnego na mocy konwencji, oraz że nie odpowiada nowoczesnym zasadom ochrony i zarządzania. Zdaniem Komisji Norwegia wyraziła szczególne zaniepokojenie odnośnie do kontroli statków prowadzących połowy na jej wodach. W lipcu 2009 r. Norwegia przedstawiła pisemne powiadomienie o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem od dnia 7 sierpnia 2012 r. (data wygaśnięcia okresu pięciu lat).

Między Norwegią a UE rozpoczęły się formalne negocjacje dotyczące umowy zastępczej w celu zaktualizowania systemu zarządzania zasobami ryb w cieśninie Skagerrak oraz, aby uniknąć zakłócenia działalności połowowej, wprowadzono przepisy przejściowe. Tymczasem Norwegia i UE pracowały nad harmonizacją pewnych środków technicznych i kontrolnych, łącznie ze wspólnym zakazem odrzutów w cieśninie Skagerrak (patrz procedura [2012/0232 \(COD\)](#)). Chociaż wspólny zakaz odrzutów uzgodniony w 2012 r. nie został wdrożony, Norwegia, Szwecja i Dania przyjęły zharmonizowane środki techniczne na poziomie krajowym, a unijny obowiązek wyładunku ma zastosowanie zgodnie z postanowieniami zreformowanej wspólnej polityki rybołówstwa.

Nowa umowa

Nowa [umowa](#) w sprawie cieśniny Skagerrak została parafowana w dniu 24 października 2013 r. i podpisana w dniu 15 stycznia 2015 r. Aby zagwarantować ciągłość działalności połowowej, umowa jest stosowana tymczasowo do czasu jej wejścia w życie, przez okres nieprzekraczający dwóch lat od daty jej podpisania.

Umowa utrzymuje dostęp statków rybackich z Danii, Norwegii i Szwecji do wód każdej ze stron poza obszarem czterech mil morskich od linii brzegowych na obszarze określonym w umowie z 1966 r. (rycina 1). W myśl zasad Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza statki te podlegają obecnie jurysdykcji państwa nadbrzeżnego (tj. prawodawstwo UE i Norwegii ma zastosowanie na ich odnośnych wodach). W Umowie podkreślono znaczenie przestrzegania przez statki rybackie przepisów prawa oraz środków kontroli i egzekwowania przyjętych przez państwo nadbrzeżne w celu zapewnienia ochrony i zrównoważonego wykorzystywania zasobów ryb w cieśninie Skagerrak. Ponadto umowa nakłada na UE i Norwegię obowiązek współpracy na rzecz ułożenia zharmonizowanych przepisów w dziedzinie rybołówstwa. Połowy na tym obszarze podlegają stosownym postanowieniom umowy UE-Norwegia z 1980 r. oraz są zgodne z przydziałami uzgodnionymi przez strony. Nowa umowa będzie obowiązywała do dnia 1 stycznia 2022 r. i może być przedłużona na kolejne sześcioletnie okresy, o ile nie zostanie wypowiedziana przez którąś ze stron.

Zgoda Parlamentu

Zawarcie zaktualizowanej umowy dotyczącej cieśniny Skagerrak wymaga zgody Parlamentu. W dniu 9 listopada 2016 r. Komisja Rybołówstwa jednogłośnie zatwierdziła [zalecenie](#) sprawozdawcy [Jørna Sohrmanna](#) (ECR, Dania) dotyczące poparcia umowy (procedura [2016/0192 \(NLE\)](#)). Sprawozdawczyni uważa, że zasadnicze znaczenie ma poszanowanie historycznych praw rybaków ze Szwecji, Danii i Norwegii, którzy od stuleci wspólnie prowadzą połowy na tym obszarze oraz że umowa ta jest korzystna w odniesieniu do realizacji zreformowanej wspólnej polityki rybołówstwa w regionie.

Komisja Rybołówstwa przyjęła także załączony [projekt rezolucji](#) złożony przez sprawozdawczynię, w której Parlament wzywa Komisję i Radę do niezwłocznego i pełnego informowania Parlamentu na wszystkich etapach procedur związanych z umową. Komisja powinna udostępnić pełne sprawozdanie z wykonania umowy w ostatnim roku jej stosowania. Sprawozdawczyni porusza również kwestie unijnych produktów

rybołówstwa eksportowanych do Norwegii, podkreślając, że to zadaniem Komisji jest dopilnowanie, by cła na te produkty były zgodne z zasadami wolnego handlu.

Zalecenie Komisji Rybołówstwa oraz projekt rezolucji w sprawie zawarcia nowej umowy mają zostać poddane pod głosowanie na sesji plenarnej w grudniu 2016 r.